

Mučení a smrt jako odměna za práci: Cenu Homo Homini obdrží novinář z Nigérie a reportérka z Ukrajiny

27.2.2025 - Ondřej Lukáš | Člověk v tísni

Philip Obaji

Neúnavný bojovník za práva vykořisťovaných prostých občanů Philip Obaji v posledních sedmi letech popsal více než 100 případů násilí v západní a střední Africe, které mají na svědomí ruské polovojenské jednotky. Navzdory osobním hrozbám a velkému nebezpečí zdokumentoval a zveřejnil případy masakrů, znásilňování, mučení a útlu prostých vesničanů žoldáky ruské Wagnerovy skupiny a jejími nástupci, Africkým sborem, ve Středoafričské republice a v Mali. Ve Středoafričské republice byl za svou práci mučen.

Obaji, jehož investigativní práce publikovala řada médií včetně těch nejprestižnějších -- například britský The Guardian nebo katarská Al Jazeera -- poslední desetiletí rovněž strávil mapováním obchodu s uprchlíky v západní a střední Africe a vykresloval jej jako přehlížený důsledek války. Za svou práci získal Obaji řadu uznání, včetně Mezinárodní ceny za lidská práva Jaimeho Bruneta (2022) nebo ocenění Mezinárodního novináře roku od společnosti One World Media (2023). Stal se prvním Nigerijcem, který obě ocenění získal.

Výkonná rada Člověka v tísni se rozhodla cenu Homo Homini udělit Philipu Obajimu za „podrobné zmapování více než stovky případů hrubého porušování lidských práv bezbranných občanů ze strany polovojenských jednotek“.

Chci přispět na SOS Svoboda

Viktorie Roščynová (Victoria Roshchyna)

Coby redaktorka na volné noze Roščynová spolupracovala s řadou ukrajinských i mezinárodních médií, například s Ukrajinskou Pravdou, portálem Hromadske nebo Rádiem Svobodná Evropa/Rádiem Svoboda. Během více než šestileté novinářské kariéry se zabývala hlavně složitými a nebezpečnými tématy jako zločinnost, soudní procesy či porušování lidských práv. Od února 2022 se věnovala primárně tématům spjatým s ruskou agresí vůči své zemi, informace přinášela především z území okupovaných Ruskem.

„Byla neuvěřitelně statečná. Zabývala se těmi nejtěžšími tématy. Bylo pro ni důležité vyprávět příběhy Ukrajinců na okupovaných územích. Nebylo možné ji zastavit nebo zadržet. Novinařině se věnovala naplno,“ popsala nasazení Viktorie Roščynové šéfredaktorka Ukrajinské Pravdy Sevhil Musajevová.

V březnu 2022 byla Viktorie Roščynová zajata ruskými silami, když se během reportážní cesty snažila dostat do obsazeného Mariupolu, a deset dní držena v zajetí. Ani tato zkušenost ji v nebezpečné práci nezastavila. V srpnu 2023 zmizela během cesty přes Rusko na okupovaná ukrajinská území. Na jaře 2024 ruské ministerstvo obrany potvrdilo, že byla zajata. Její jméno se později objevilo na seznamu zajatců určených k výměně. K té už ale nedošlo. Podle zprávy ruského ministerstva obrany zemřela při převozu z jednoho ruského vězení do druhého. Její rodinu ruská strana informovala na začátku října 2024 úředním dopisem s lakonickým sdělením, že Viktorie zemřela už 19. září. O

okolnostech, příčinách a přesném místě smrti v dopise nic není. Její tělo dodnes nebylo oficiálně identifikováno ani vydáno rodině k pohřbení.

Podle informací ukrajinské Mediální iniciativy za lidská práva byla Roščynová držena ve vazebních zařízeních, v nichž běžně dochází k mučení. Ukrajinská prokuratura, která její zmizení vyšetřovala, případ překvalifikovala na válečný zločin a vraždu.

Při ruské invazi bylo dosud zabito nejméně 91 pracovníků ukrajinských médií. Zahynuli buď přímo během výkonu své profese, nebo padli jako příslušníci ukrajinských ozbrojených sil. Dalších 30 novinářů zůstává v ruském zajetí.

Výkonná rada Člověka v tísní se rozhodla Viktori Roščynovou ocenit za „odvahu vyprávět příběhy Ukrajinců na Ruskem okupovaných územích a za dlouhodobou novinářskou práci věnovanou pokrývání témat ohrožující demokratické uspořádání Ukrajiny, ze které neslevila ani přes ohrožení osobní bezpečnosti.“

Předání ceny Homo Homini

Slavnostní večer proběhne 12. března 2025 v pražské Křižovatce, kdy bude zároveň oficiálně zahájen další ročník festivalu filmů o lidských právech Jeden svět. Cenu Homo Homini Philipu Obajimu osobně předá bývalá slovenská prezidentka Zuzana Čaputová. Přímý přenos ceremonie bude možné sledovat online na kanálech Člověka v tísní.

Člověk v tísní pomáhá jednotlivcům i organizacím bojujícím za lidská práva ve více než 30ti státech světa. Připojit se k nám můžete darem na veřejnou sbírku SOS Svoboda.

<https://www.clovekvtisni.cz/muceni-a-smrt-jako-odmena-za-praci-cenu-homo-homini-obdrzi-novinar-z-nigerie-a-reporterka-z-ukrajiny-12352gp>